

Kh 22.1.24 § 13 l^ute

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Työttömyyden pitkittyessä aleneva työttömyysturva saattaa kannustaa aktiiviseen työnhakuun ja nopeampaan työllistymiseen niitä työnhakijoita, joiden työllistymiselle ei ole esimerkiksi työkykyyn tai osaamiseen liittyvää estettä.

Ensimmäinen, 40. työttömyyspäivän kohdalla tapahtuva ansiopäivärahan aleneminen tulee hyvin varhaisessa vaiheessa työttömyyttä siihen nähden, että rekrytointiprosessit haku- ja haastattelukierroksineen vievät usein yli kuukauden.

Lausuttavaa palkkatuetta työtä ja työssäoloa koskevasta ehdotuksesta?

Palkkatukityön tavoitteena on luoda polkuja avoimille työmarkkinoille. Työttömillä on vähemmän kannustimia ottaa vastaan palkkatukityötä, jos palkkatuetta ei kerrytä työssäoloa. Täten palkkatuen käyttö työllistymistä edistävänä palveluna tulee vähenemään voimakkaasti. Haasteena etenkin pienillä paikkakunnilla on korvaavien työllisyyttä edistävien palveluiden puute pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Heidän kohdallaan vaarana on entistä pidemmät työttömyysjaksot, toimeentulotason aleneminen ja sen myötä palvelutarpeiden monimutkaistuminen.

Lausuttavaa työllistämisveloitteen ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

Mikäli työssäoloa koskevat säännökset muuttuvat niin, että velvoitetyö ei myöskään kerrytä työssäoloa, niin myös kuntien velvoite työllistää ikää koskevat ehdot täyttävät työttömät työnhakijat tulee poistaa.

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksia koskevasta ehdotuksesta?

-

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloa ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidoonaisista poikkeuksista?

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

-

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

On selvä riski siihen, että kunnan työttömyysturvamenot lisääntyvät tulevaisuudessa, jos palkkatuettu työ ei kerrytä työssäoloehdotusta eikä "nollaa työttömyyslaskuria".

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapolvelun järjestäjään)?

Työllistämisvelvoitteesta luopuminen vähentää kunnan velvollisuuksia.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

-

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Muutosten jälkikäteisarvioinnissa tulisi huomioida välittömien säästövaikutusten lisäksi pitkäaikaiset vaikutukset niiden henkilöiden työuriin, joita muutokset koskevat. Esimerkiksi tulorekisterin avulla voitaisiin arvioida, miten palkkatuella työskennelleiden ja muiden työttömien työnhakijoiden ansiot kehittyvät ennen ja jälkeen muutosten. Lisäksi tulisi seurata, lisääntyykö toimeentulotuen käyttö työttömällä työnhakijoilla.

Koska esityksen ehdotuksilla ja jo aiemmin hallituksen esityksessä HE 73/2023 vp esitetyillä lakimuutoksilla on yhteisvaikutuksia, olisi tarkoituksenmukaista, että vaikutuksia olisi arvioitu jo nyt etupainotteisesti.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Esitettyjä muutoksia on tarkoitus soveltaa 2.9.2024 alkaen. TE-palveluiden siirto kuntiin on aktiivisessa valmistelussa. Ajallisesti lähemmäksi voimaan tulevat lakiuudistukset hankaloittavat toimeenpanoa ja lisäävät kuormitusta tilanteessa, jossa muutokset työvoimapolveluissa ovat muutenkin hyvin suuria.

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Lausuntopyyntöissä todetaan, että esitys on luonteeltaan kiireellinen ja siinä esitettyjä muutoksia on tarkoitus soveltaa 2.9.2024 alkaen.

Olisi ollut suotavaa, että lausunnonantajille olisi annettu riittävä aika lausuntojen laatimiseen ottaen huomioon kuntien hallintosääntöjen edellyttämä päätöksentekomenettely. Käytännössä

lausuntopyynnön lähettäminen 22.12.2023 juuri ennen joulun pyhiä kavensi todellista lausuntoaikaa.

Tarpeettoman lyhyt lausuntoaika heikentää lainvalmistelun ja siten myös lainsäädännön tasoa.

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-